

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Alelnök Úr!

Hölgyeim és Uraim!

A legnagyobb magyarra emlékezünk – hogy ez a cím kire vonatkozik, minden kisiskolás megtanulja, több mint 180 éve. Rangját csak emeli, hogy politikai ellenféltől érkezett: Kossuth Lajos jellemezte így Széchenyi Istvánt 1841-ben kiadott vitairatában: „Ujjait a’ kornak üterére tevé, és megértette lüktetéseit. És ezért, egyenesen ezért tartom én őt legnagyobb magyarnak.”

Végigsorolni is hosszadalmas lenne Széchenyi vívmányait, újításait, ám néhány kiragadott példával is érzékeltethető azok sokszínűsége. Szemléltetésért sem kell messzire mennünk, hiszen itt vagyunk az általa alapított Magyar Tudományos Akadémián, nem messze a kezdeményezésére megépült Lánchídtól, a Dunán a gőzhajók kései utódai úsznak, és talán vannak Önök között, akik vasúton érkeztek közénk. De a magyarországi vasútépítés, valamint a gőzhajózás elindítása mellett Széchenyinek köszönhetjük többek között a reformeszmék követőinek fóruma, a Nemzeti Kaszinó megalapítását, a lóversenyzés és az evezős sportok meghonosítását is. Széchenyi egyszerre volt az elmélet és a gyakorlat embere, egy személyben korszakos jelentőségű társadalomtudományi munkák szerzője, nemzete felemelkedésén fáradhatatlanul dolgozó politikus, haladó nagyvállalkozó és lelkes sportember. „»Az emberiségnek egy nemzetet megtartani«, ez és nem kevésb forog most kérdésben, s rajtunk áll ennek szerencsés eszközlése” – fogalmazta meg az országgyűlés képviselőihez szólva a *Stádium* című munkájában célkitűzését 1831-ben.

Legfontosabb szellemi hagyatéka – két évszázad elmúltával bizvást állíthatjuk – a Magyar Tudós Társaság, későbbi nevén a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása. Ám tevékenysége az Akadémia körül nem zárult le anyagi

támogatásának felajánlásával. Részt vett az alapszabályok kidolgozásában, eljárt a mihamarabbi királyi jóváhagyás érdekében, 1830-tól pedig, mint az intézmény másodelnöke segítette a működését.

Az Akadémia 1848-ban vált országos intézménnyé, választmánya pedig egyebek között célul tűzte ki a tudományosság elvének alkalmazását is. Emellett kezdeti, nyelvműveléssel kapcsolatos feladatköre is kibővült, megjelentek a reál és a természettudományok képviselői. A reformkorban a hazai tudomány művelésére alapított társaságok, egyletek, intézmények alapítói, vezetői sok esetben egyben akadémiai tagok is voltak: a Magyar Természettudományi Társulatot alapító Bugát Páltól a Magyar Királyi Földtani Intézet első elnökén, Hantken Miksán át az önálló statisztikai hivatalt megalapító Keleti Károlyig – és a névsor napjainkig folytatható. A tudomány fejlődését azóta is leképezi az Akadémia intézménye. Számunkra már természetes, hogy az akadémikusok kutatási területe a teljes tudományos spektrumot lefedi.

A reformkori alapgondolat tehát, miszerint az Akadémia fő feladata a magyar nyelv ápolása, a tudomány ügyének támogatása, ma is érvényes. Az Akadémia elnökeként azonban az is meggyőződésem, hogy az intézményünkben felhalmozott tudás akkor mutatja meg valódi értékét, ha nem csupán a tudományos közösségre korlátozódik, hanem széles körben ismertté válik, és eljut az érintettekhez és a döntéshozókhoz is.

Elődeink már elért eredményeire támaszkodva, ám az újdonságok iránt nyitottan, a társadalom igényeire reagálva válaszokat keresni az aktuális kérdésekre – ez az Akadémia feladata a 21. században. Ezt a célt szolgálják az akadémiai témanapok, amelyeken eddig az azbesztszennyezés, a nyári aszály következtében kialakult vízügyi és energiaválság, valamint a magyar társadalom mentális egészségének kérdését vitattuk meg. Mindannyiunkat érintő, aktuális, összetett problémákról van szó, és a döntéshozók csak több tudományterület képviselőinek bevonásával, velük együttműködve dolgozhatnak ki olyan megoldásokat, amelyek hosszú

távon, valóban a társadalom javát szolgálják. Hasonló témanapokat tervezünk az euró bevezetésével vagy a Balaton helyzetével kapcsolatos kérdésekről – és minden olyan komplex témáról, amely aktuálisan a társadalom egészét foglalkoztatja.

Hiszem, hogy úgy tudunk hűek maradni Széchenyi István szellemi örökségéhez, ha ujjunkat mi is „a kornak ütőerén” tartjuk, és így, az Akadémián felhalmozott tudást összerendezve közzétéve járulunk hozzá az egész országot foglalkoztató, aktuális kérdéseknek a megoldásához.

Köszönöm a figyelmüket!